SUOMEN TUOMARILIITTO r.y.
./. Käräjätuomari, Pekka Louhelainen
maaoikeusasioiden vastuutuomari (Oulu)

PM HE 91/2019 vp
29.11.2019 asiantuntijakuuleminen
Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Suomen Tuomariliitto - Finlands Domareförbund ry, jäljempänä Tuomariliitto, esittää lausuntonaan liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain ja eräiksi siihen liittyvien lakien muuttamisesta koskevasta hallituksen yllä mainitusta esityksestä seuraavaa:

Yleistä

Tuomariliitto suhtautuu sinänsä myönteisesti siihen, että yksityislain tarkistamissa mahdollistetaan maaoikeusinsinöörin osallistuminen noiden asioiden valmisteluun, kuten se on jo esittänyt kuulemistilaisuudessa 25.4.2018 koskien HE 147/2017 vj ja 11/2018 vp.

Hallituksen esityksen luonnoksessa (25.1.2017) esitettiin yksityistielain 65 §:n mukaisten edellä mainittujen asioiden käsittelyä maaoikeuksissa. Perustellusta kritiikistä johtuen esitystä muutettiin siten, että lopullisessa hallituksen esityksessä asioiden käsittely siirrettiinkin niihin käräjäoikeuksiin, joissa toimii maaoikeus, millä ilmeisesti nähtiin olevan jotain lisäarvoa asiassa. Tuomariliitto on Eduskunnassa valiokuntakäsittelyssä edellyttänyt, että maaoikeusinsinööri voi vähintäänkin osallistua niiden valmisteluun. Tuota ei kuitenkaan sisällytetty yksityistielain muutokseen, mutta valiokunta ponnessaan on esittänyt, että asiasta säädetään myöhemmin. Valiokunnan toive on nyt täytetty tämän HE 91/2019 yhteydessä.

Nyttemmin on ilmennyt, että Tuomariliiton vähimmäistavoite maaoikeusinsinöörin osallistumisesta valmisteluun ei ole kaikissa tilanteissa riittävä vaan olisi välttämätöntä, että tämä voisi osallistua päätöksentekoon ratkaisukokoonpanon jäsenenä.

Tausta

Vanhan yksityistielain aikana tiekuntien päätöksiin haettiin muutosta ensin kunnallisiin tielautakuntiin ja niiden päätöksistä sitten maaoikeuksiin. Tielautakunta muodosti tarpeellisen ja kuluiltaan edullisen suodattimen tuomioistuimiin. Perustellusti niiden asiantuntemusta kritisointiin.

Hallituksen esityksissä HE 147/2017 vp ja 11/2018 vp ehdotettiin tielautakuntien lakkauttamista ja asioiden siirtämistä niihin käräjäoikeuksiin, joiden yhteydessä toimii maaoikeus.

Maaoikeusinsinöörin osallistuminen käsittelyyn

Tuomariliitto on vastustettuaan koko ehdotusta kiinnittänyt valiokunnassa 25.4.2018 noista esityksistä kuultaessa huomiota maaoikeusinsinöörien osallistumiseen seuraavilla perusteilla:

> Hallituksen esityksen mukaisen uudistuksen myötä käräjäoikeuksiin tulee uusi asiaryhmä, josta aiempaa kokemusta on vain maaoikeusasioita käsitelleillä tuomareilla. Käräjäoikeudessa riita-asioita käsitellään vain lainoppineista tuomareista muodostuvissa kokoonpanoissa. Vaikka moitekanneasiat edellä todetulla tavalla ehdotetaan keskitettäviksi tällä hetkellä maaoikeuksina toimiviin käräjäoikeuksiin, asioiden käsittelyn vaatima asiantuntemus tulisi esitetyssä järjestelyssä kärsimään siitä, että käräjäoikeuden kokoonpanoon ei kuulu maaoikeusinsinööriä eikä maaoikeusinsinöörin käyttäminen edes esitettyjen moitekanneasioiden valmistelussa olisi ilman lainsäädäntömuutoksia jäljempänä todetuista syistä mahdollista. Kun valtaosa tiekuntien päätöksiä koskevista muutoksenhakuasioista liittyy tienpitovelvollisuuteen ja sen perusteella määräytyviin maksuihin, maaoikeusinsinöörillä on ollut keskeinen asema näiden asioiden valmistelussa ja käsittelyssä maaoikeuksissa.
>
> Hallituksen esitystä annettaessa lakiin jätettiin oletettavasti unohduksesta johtuen lisäämättä säännökset, jotka mahdollistaisivat sen, että maaoikeusinsinööri voisi tarvittaessa osallistua yksityistielain 65 §:n mukaisten asioiden valmisteluun käräjäoikeudessa. Maaoikeusinsinööri on tuomioistuinlain 2 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan jäsenenä vain maaoikeusasioissa. Toisin kuin maaoikeusasioiden vastuutuomarin kohdalla on säännöksen toisessa virkkeessä säädetty, lakiin ei sisälly säännöksiä maaoikeusinsinöörin oikeudesta osallistua muiden kuin maaoikeusasioiden käsittelyyn. Maaoikeusinsinöörin toimivallasta on säädetty puolestaan kiinteistönmuodostamislain 243 §:ssä, joka koskee vain maaoikeusasioita.
>
> Koska korkeimman oikeuden tuomioistuinten kokoonpanon laillisuutta koskeva tulkintakäytäntö on perustellusti hyvin tiukka, ilman nimenomaisia säännöksiä käräjäoikeudet eivät voisi käyttää maaoikeusinsinöörin työpanosta tiekuntien päätöksiä koskevien moitekanneasioiden valmistelussakaan. Korkeimman oikeuden ratkaisusta **KKO 2002:68** ilmenee selkeästi, ettei kokoonpanoon kuulumaton henkilö voi osallistua asian ratkaisuun vaikuttavaan valmisteluun. Korkeimman oikeuden tiukkaa linjaa kokoonpanon laillisuuden suhteen ilmentävät myös esimerkiksi ratkaisut KKO 1998:69, KKO 2001:30, KKO 2003:5, KKO 2015:78 (ks. erityisesti perustelujen kohdat 14 – 16) ja KKO 2017:43.
>
> Maaoikeusinsinööreillä on kuitenkin huomattava tietämys ja osaaminen yksityistieasioissa, erityisesti myös nyt kysymyksessä olevan tyyppisissä asioissa. Tämän vuoksi on välttämätöntä, että ainakin mahdollisuus maaoikeusinsinöörin käyttämiseen noiden asioiden valmistelussa taataan asianmukaisin lain säännöksin. Yksinkertaisimmin tämä olisi ilmeisesti toteutettavissa lisäämällä tuomioistuinlain 2 luvun 7 §:n 1 momenttiin uusi virke, jonka mukaan

maaoikeusinsinööri voisi osallistua käräjäoikeudessa yksityistielain 65 §:ssä tarkoitettujen asioiden valmisteluun.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan (13/2018 vp) yleisperustelut tältä osin

Asiantuntijakuulemisessa Suomen tuomariliitto on vastustanut tielautakuntajärjestelmästä luopumista. Suomen tuomariliitto on katsonut, että tiekuntien päätöksenteon ja tuomioistuimessa tapahtuvan moitekanteen tai muutoksenhaun välille tarvitaan edelleen asianmukainen suodatin, jollaisina suodattimina ovat tähän asti toimineet kunnalliset tielautakunnat. Tuomariliitto on edelleen katsonut, että tuon elimen käsittelykulujen on oltava kohtuullisia ja että sen luomisen on mahdollistettava todellinen virheiden korjaaminen.

Valiokunta katsoo, että tielautakunnat ovat luoneet sovittelumahdollisuuden ennen varsinaista oikeudenkäymisvaihetta. Niiden hoitamat tehtävät ovat siten vähentäneet käräjäoikeuksien työtaakkaa. Liikenne- ja viestintäministeriön mukaan tielautakuntien lakkauttamisella tieosakkaiden oikeusturva paranee siltä osin kuin tielautakuntien päätöksenteon on arvosteltu olevan liian lähellä tieosakkaita. Erityisesti pienissä kunnissa esimerkiksi jääviysongelmat ja ammattitaidon puute on mainittu ongelmina.

Nyt ehdotetun lain mukaan tiekunnan päätöksen moitekanne osoitetaan käräjäoikeuteen, jossa on maaoikeus. Suomen tuomariliitto on katsonut, että eräät tiekunnan päätöksen moittimiseen liittyvät ehdotukset ovat omiaan heikentämään kansalaisten oikeusturvaa, ja vastustaa esitettyä valitustietä. Valiokunnan huomioon on myös saatettu oikeudenkäyntikulujen kohoaminen uuden valitustien myötä. Tämä ei ole omiaan lisäämään osakkaiden halukkuutta saattaa epäkohtia ratkaistavaksi. Valiokunta katsoo tämän vuoksi, että on syytä seurata ehdotetun mallin toteutumista ja tarkoin harkita palaamista nykyisin voimassa olevan lain riitojen ratkaisumallia vastaavaan malliin. Tällöin tulisi luoda kunnallisia tielautakuntia vastaava toimielin, josta valitetaan maaoikeuteen. Maaoikeuden ollessa erityistuomioistuin valitukset siitä osoitettaisiin korkeimmalle oikeudelle, jolloin hovioikeuksien työmäärää eivät rasittaisi yksityistieasiat.

Liikenne- ja viestintäministeriö on ilmoittanut kannattavansa Tuomariliiton ehdotusta siitä, että tuomioistuinlain 2 luvun 7 §:n 1 momenttia muutettaisiin niin, että **maaoikeusinsinööri voisi osallistua yksityistielain mukaisten moitekanteita koskevien asioiden valmisteluun.** Valiokunta toteaa, että tätä koskeva lainmuutos on tarpeen toteuttaa pikaisesti jo maakuntauudistusta koskevien muutosten viemistä yksityistielakiin koskevan hallituksen esityksen yhteydessä, jota suunnitellaan syksylle 2018.

Voimassa oleva laki

Tuon valmistelun perusteella on valiokunnan mietinnön mukaisesti säädetty nyt voimassa oleva yksityistielain (13.7.2018/560) 65 §:n mukainen säännös:

> Tiekunnan päätöksen moittiminen
>
> Tieosakas tai muu asianosainen voi moittia tiekunnan kokouksen tai perustamiskokouksen päätöstä tiekuntaa vastaan ajettavalla kanteella, jos:
>
> 1) asian käsittelyssä ei ole noudatettu menettelyä koskevia tämän lain säännöksiä tai tiekunnan sääntöjä;
>
> 2) päätös on tämän lain tai tiekunnan sääntöjen vastainen;
>
> 3) päätös loukkaa hänen oikeuttaan tai tieosakkaiden yhdenvertaisuutta.
>
> Moitekanteen johdosta annettavassa tuomiossa päätös voidaan kantajan vaatimuksesta julistaa pätemättömäksi tai sitä voidaan muuttaa. Päätöstä voidaan muuttaa vain, jos voidaan todeta, minkä sisältöinen päätöksen olisi pitänyt olla.
>
> Moitekanne tiekuntaa vastaan on nostettava maaoikeutena toimivassa käräjäoikeudessa kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tekemisestä. Toimivaltainen on se käräjäoikeus, jonka yhteydessä toimivan maaoikeuden tuomiopiirissä sijaitsee tie, jota asia koskee. Jos tie sijaitsee kahden tai useamman maaoikeutena toimivan käräjäoikeuden tuomiopiirissä, asian ratkaisee se käräjäoikeus, jonka yhteydessä toimivan maaoikeuden tuomiopiirissä sijaitsee pääosa siitä tiestä, jota asia koskee. ...

Säännös ei sisällä mainintaa maaoikeusinsinöörin osallistumisesta.

Maaoikeusinsinöörin laajempi osallistuminen käsittelyyn

Nyt käsiteltävänä oleva HE 91/2019 vp on vastaus valiokunnan yllä mainittuihin perusteluihin.

Nyttemmin on kuitenkin osoittautunut, että tuotakin laaja-alaisempaa maaoikeusinsinöörin osallistumista tarvittaisiin:

Tuomariliiton ajattelun esikuvana alkuperäisessä kannanotossa koskien HE 147/2017 vp ja 11/2018 vp on ollut kiinteistönmuodostamislain 243 §:n 3 momentin säännös, jonka mukaan maaoikeusinsinööri voi osallistua valmisteluun säännöksen 2 momentissa tarkoitetuissa asioissa. Tuolloin kannanottoa valmisteltaessa on jäänyt riittävässä laajuudessa syvällisesti tiedostamatta se perusero, että mainitun 2 momentin asioissa on kyse vain puheenjohtajan kokoonpanossa **kirjallisessa menettelyssä** ratkaistavista asioista kun taas yksityistielain 65 §:n asioissa on usein toimitettava paitsi suullinen valmistelu myös usein **pääkäsittely**, jossa voi tulla esiin kysymyksiä, joissa tarvitaan maaoikeusinsinöörin syvällistä substanssiosaamista.

Erityisesti tiemaksuja ja -yksiköintiä, tien käyttöä sekä tieosakkaiden yhdenvertaisuutta loukkaavaksi väitetyt järjestelyt vaativat vielä istuntokäsittelyn aikana sellaista ym. substanssiosaamista, joita käräjätuomareilla ei välttämättä ole. Lisäksi tuon osaamisen avulla pystytään usein vasta pääkäsittelyssä

löytämään asianosaisten välillä sellainen **sovinnollinen** ratkaisu, joka paitsi takaa tuon yksittäisen jutun ratkaisun myös tuleviksi vuosiksi rauhan noiden tieosakkaiden kesken. Tieriidoille on valitettavasti tyypillistä, että ne ovat usein hyvin sitkeitä ja pitkäaikaisia kestäen vuosikymmenestä ja sukupolvesta toiseen.

Tiettävästi myös maaoikeusinsinöörit pitävät säännöstä ongelmallisena, sillä valmistelijan rooli riita-asioissa poikkeaa tavanomaisesta maaoikeusasian valmistelusta. Riita-asioissa valmisteluun osallistuva jäsen osallistuu myös asian ratkaisemiseen. Nyt ehdotetun yksityistielain 65 §:n mukaan maaoikeusinsinöörillä, joka on tuomioistuinlain 1 luvun 5 §:n 1 momentin 4-kohdan mukaisesti tuomari, ei kuitenkaan olisi mahdollisuutta osallistua asian ratkaisemiseen.

Oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 11 §:n 1.1.2019 voimaan tulleen muutoksen (1.6.2018/422) mukaan käräjäoikeuden yhden tuomarin kokoonpanoa voidaan vahventaa yhdellä lainoppineella jäsenellä, jos se asian laadun, laajuuden tai muun erityisen syyn vuoksi on perusteltua. Tiekunnan päätösten moittimista koskevissa asioissa olisi tarkoituksenmukaisempaa, että ratkaisukokoonpanoa voitaisiin laajentaa lainoppineen jäsenen sijaan maaoikeusinsinöörillä. Näin maaoikeusinsinöörin osaaminen olisi aidosti ratkaisukokoonpanon käytettävissä.

Tuolloin käräjäoikeudessa voidaan aina käyttää maaoikeusinsinööriä asian valmistelussa sekä tarvittaessa em. substanssiosaamista ottaa tämä ratkaisukokoonpanon täysivaltaiseksi jäseneksi. Silloin kuin kysymys on puhtaasti oikeudellisista tai normaaleista näytöllisistä kysymyksistä, insinöörin panosta ei luonnollisesti käytetä. Äänestyssäännöksistä johtuu, että päätösvallan painopiste pysyy joka tapauksessa lainoppineilla jäsenillä.

Hallituksen esityksen perusteluissa tätä on vastustettu seuraavilla perusteilla:

> Muutoksella mahdollistettaisiin maaoikeuskokoonpanoa läheisesti muistuttavan ratkaisukokoonpanon käyttäminen tiekuntien moiteasioiden ratkaisemisessa. Yksityistielain kokonaisuudistuksen tarkoituksena ei kuitenkaan ollut siirtää tiekuntien päätösten erimielisyyksiä koskevien asioiden ratkaisemista maaoikeuksiin vaan käräjäoikeuksiin riita-asioina käsiteltäviksi vastaavasti kuin muun yhteisölainsäädännön mukaiset riidat. [1] Oikeudenkäymiskaaren ratkaisukokoonpanoja koskevan sääntelyn mahdollisia muutostarpeita tulisi muutoinkin käsitellä kokonaisuutena eikä toteuttaa yksittäisiä muutoksia palasittain. Oikeusministeriön kanssa tehdyn yhteistyön seurauksena hallituksen esitykseen lisättiin kuitenkin lakiehdotus tuomioistuinlain muuttamisesta, joka on tosiasiassa välttämätön maaoikeusinsinöörien tiekuntien päätösten moiteasioiden valmisteluun osallistumisen mahdollistamiseksi.

Tuomariliitto ei pidä näitä perusteita riittävän merkityksellisinä:

---

[1]) Todettakoon kuriositeettina, että aivan ensimmäisissä Liikenneministeriön luonnoksissa nuo asiat ehdotettiin käsiteltäväksi kanteina maaoikeuksissa. Tuo ehdotus muutettiin Tuomariliiton ja muiden tahojen perustellun vastustuksen (= maaoikeus on muutoksenhaku- eikä ensiasteen tuomioistuin) vuoksi käräjäoikeuksiin, ensin kaikkin ja sitemmin vain niihin, joissa toimii maaoikeus.

Tiekuntien moiteasiat on rinnastettu muihin yhteisöoikeudellisiin asioihin, esimerkiksi osake- tai asunto-osakeyhtiöiden yhtiökokouksien moitteisiin. Rinnastus ei ole pätevä: yhtiöissä on lähes aina päätoiminen toimitusjohtaja taikka isännöitsijä, joilla on ammattimainen vähimmäisosaaminen alansa lainsäädännöstä. Sen sijaan lukuisissa yksityisteiden tiekunnissa ei ole edes tuollaista vähimmäisosaamista, koska kouluttamattomat maallikot hoitavat asioita keskenään.

Moiteasioissa taloudellinen intressi on usein niin vähäinen, että lainoppineiden avustajien käyttö ei ole perusteltua.

Kun yksityislain kokonaisuudistuksessa päädyttiin siirtämään nuo asiat vain niihin käräjäoikeuksiin, joissa toimii maaoikeus, sillä oletettavasti nähtiin jokin lisäarvo, jonka täytynee olla maaoikeusinsinöörien erityisosaaminen. Tuo seikka huomioitiin em. säännösehdotuksella näiden osallistumisella valmisteluun.

Tuntuisi erikoiselta, että näiden täyden tuomaristatuksen omaavien osaajien **täysi** käyttäminen evättäisiin jollain lähinnä muodollisjuridisella (”maaoikeuskokoonpanoa läheisesti muistuttavan ratkaisukokoonpanon käyttäminen”) perusteella. Kun kyseessä on erityisasiaryhmä, sen käsittelyyn pitäisi voida käyttää erityiskokoonpanojakin, jos painavat edellä luetellut **asiasyyt** sitä edellyttävät.

Lisäksi Tuomariliiton tiedon mukaan oikeusministeriössä ei ole valmistelussa - eikä edes suunnitteilla - mitään ratkaisukokoonpanojen kokonaisuudistusta eikä siihen riita-asioiden mukaan ole edes tarpeita, koska nykyisin voimassa olevien säännösten mukaan niissä jo voidaan joustavasti käyttää kolmen, kahden tai yhden jäsenen kokoonpanoja. Sen vuoksi Tuomariliitto näkee vakavana vaarana sen, että jos asiaa ei hoideta kuntoon tässä yhteydessä, se hoitamatta vuosikymmeniksi tai lopullisesti.

Tuomariliiton ehdotus merkitsee ainoastaan sitä, että vastaavalla tavalla joustavasti tässä asiaryhmässä voitaisiin tarvittaessa käyttää **täysimääräisesti** maaoikeusinsinöörin erityisosaamista.

Johtopäätös

Tuomariliitto noilla perusteilla katsoo edelleen, että kysymys maaoikeusinsinöörin osallistumisesta noiden moiteasioiden käsittelyyn tulee sittenkin korjata siten, että lakiehdotuksen 65 §:n 2 momentin virkkeen ”Maaoikeusinsinööri voi osallistua asian valmisteluun.” jälkeen lisätään vielä seuraava virke:

”**Lisäksi oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 3 §:n mukaisessa kokoonpanossa voi yhtenä jäsenenä olla lainoppineen jäsenen sijasta maaoikeusinsinööri ja 11 §:n mukaisessa tilanteessa yhden tuomarin kokoonpanoa voidaan vahventaa maaoikeusinsinöörillä.**”

SUOMEN TUOMARILIITTO r.y. **PM** **HE 91/2019 vp**

./. Käräjätuomari, Pekka Louhelainen
maaoikeusasioiden vastuutuomari (Oulu)

29.11.2019 asiantuntijakuuleminen
Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Tiivistelmä:

Säädöstekstit:

HE 11/2018 ehdotettu **65** §	Vanha laki yksityisistä teistä **70** §
Tieosakas tai muu asianosainen voi moittia tiekunnan kokouksen tai perustamiskokouksen päätöstä, jonka katsoo tehdyn vastoin lakia tai tiekunnan sääntöjä taikka loukkaavan hänen oikeuttaan tai tieosakkaiden yhdenvertaisuutta. **Moitekanne tiekuntaa vastaan on nostettava maaoikeutena toimivassa käräjäoikeudessa** kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tekemisestä. Toimivaltainen on se käräjäoikeus, jonka yhteydessä toimivan maaoikeuden tuomiopiirissä sijaitsee tie, jota asia koskee. Jos tie sijaitsee kahden tai useamman maaoikeutena toimivan käräjäoikeuden tuomiopiirissä, asian ratkaisee se käräjäoikeus, jonka yhteydessä toimivan maaoikeuden tuomiopiirissä sijaitsee pääosa siitä tiestä, jota asia koskee. Jos päätös koskee sellaisen asianosaisen oikeutta, joka ei ole tieosakas ja joka ei ole ollut siinä kokouksessa saapuvilla, jossa päätös on tehty, hänellä on oikeus nostaa moitekanne kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä, kun hän on saanut todisteellisen tiedon päätöksestä. Jos päätöksen johdosta on tehty 64 §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus, tieosakkaalla tai muulla asianosaisella on kuitenkin oikeus nostaa kanne tiekuntaa vastaan käräjäoikeudessa 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimukseen annetun päätöksen tiedoksisaamisesta. Asianosaisilla on oikeus hakea valittamalla muutosta käräjäoikeuden 1 momentissa tarkoitettuun asiaan antamaan ratkaisuun siten kuin oikeudenkäymiskaaressa säädetään. Toimivaltainen hovioikeus on se, jonka tuomiopiirissä tiekunnan tie sijaitsee. Jos tie sijaitsee kahden tai useamman hovioikeuden tuomiopiirissä, toimivaltainen on se hovioikeus, jonka tuomiopiirissä sijaitsee pääosa siitä tiestä, jota asia koskee.	Tieosakkaalla tai muulla asianosaisella, joka katsoo, ettei tiekunnan kokouksen päätöstä ole tehty laillisessa järjestyksessä tai ettei se muutoin ole lain mukainen taikka että päätös loukkaa hänen oikeuttaan tai tieosakkaiden yhdenvertaisuutta, on oikeus saattaa asia tielautakunnan ratkaistavaksi*). Tieosakkaan tai kokouksessa saapuvilla olleen muun asianosaisen on tehtävä tätä tarkoittava kirjallinen vaatimus tielautakunnalle kolmessakymmenessä päivässä päätöksen tekemisestä. (15.12.2000/1079) *) alleviivaus PL:n Jos päätös koskee sellaisen asianosaisen oikeutta, joka ei ole tieosakas eikä ole ollut kokouksessa saapuvilla, on hänelle annettava päätöksestä todisteellinen tieto, ja hänellä on oikeus saattaa asia tielautakunnan ratkaistavaksi 1 momentissa sanotussa ajassa luettuna päätöksen tiedoksiantopäivästä. **Kiinteistönmuodostamislain 243 § 3 mom:** Maaoikeusinsinööri osallistuu tarvittaessa asian valmisteluun 2 momentissa tarkoitetuissa asioissa.

Voimassaoleva 65 § (13.7.2018/560)	
Tiekunnan päätöksen moittiminen Tieosakas tai muu asianosainen voi moittia tiekunnan kokouksen tai perustamiskokouksen päätöstä tiekuntaa vastaan ajettavalla kanteella, jos: 1) asian käsittelyssä ei ole noudatettu menettelyä koskevia tämän lain säännöksiä tai tiekunnan sääntöjä; 2) päätös on tämän lain tai tiekunnan sääntöjen vastainen; 3) päätös loukkaa hänen oikeuttaan tai tieosakkaiden yhdenvertaisuutta. Moitekanteen johdosta annettavassa tuomiossa päätös voidaan kantajan vaatimuksesta julistaa pätemättömäksi tai sitä voidaan muuttaa. Päätöstä voidaan muuttaa vain, jos voidaan todeta, minkä sisältöinen päätöksen olisi pitänyt olla. Moitekanne tiekuntaa vastaan on nostettava **maaoikeutena toimivassa käräjäoikeudessa** kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tekemisestä. Toimivaltainen on se käräjäoikeus, jonka yhteydessä toimivan maaoikeuden tuomiopiirissä sijaitsee tie, jota asia koskee. Jos tie sijaitsee kahden tai useamman maaoikeutena toimivan käräjäoikeuden tuomiopiirissä, asian ratkaisee se käräjäoikeus, jonka yhteydessä toimivan maaoikeuden tuomiopiirissä sijaitsee pääosa siitä tiestä, jota asia koskee. ... (PL: Säännös ei sisällä mainintaa maaoikeusinsinöörin osallistumisesta.)	
HE 91/2019 ehdotettu 65 § 3	Tuomariliiton ehdotus:
Moitekanne tiekuntaa vastaan on nostettava maaoikeutena toimivassa käräjäoikeudessa kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tekemisestä. Toimivaltainen on se käräjäoikeus, jonka yhteydessä toimivan maaoikeuden tuomiopiirissä sijaitsee tie, jota asia koskee. Jos tie sijaitsee kahden tai useamman maaoikeutena toimivan käräjäoikeuden tuomiopiirissä, asian ratkaisee se käräjäoikeus, jonka yhteydessä toimivan maaoikeuden tuomiopiirissä sijaitsee pääosa siitä tiestä, jota asia koskee. Käräjäoikeuden päätösvaltaisuudesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 2 luvussa. **Maaoikeusinsinööri voi osallistua asian valmisteluun.** (lih PL)	Lakiehdotuksen 65 §:n 2 momentin virkkeen ”Maaoikeusinsinööri voi osallistua asian valmisteluun.” jälkeen lisätään vielä seuraava virke: ”**Lisäksi oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 3 §:n mukaisessa kokoonpanossa voi yhtenä jäsenenä olla lainoppineen jäsenen sijasta maaoikeusinsinööri ja 11 §:n mukaisessa tilanteessa yhden tuomarin kokoonpanoa voidaan vahventaa maaoikeusinsinöörillä**.”

Maaoikeusinsinöörin laajempaa osallistumista tarvitaan:

- Tuomariliiton alkuperäisessä kannanoton esikuvana oli kiinteistönmuodostamislain 243 §:n 3 momentin säännös, jonka mukaan maaoikeusinsinööri voi osallistua valmisteluun säännöksen 2 momentissa tarkoitetuissa asioissa.

- Tuon 2 momentin asioissa on kyse vain puheenjohtajan kokoonpanossa kirjallisessa menettelyssä ratkaistavista asioista kun taas yksityistielain 65 §:n asioissa on usein toimitettava paitsi suullinen valmistelu myös usein pääkäsittely, jossa tarvitaan maaoikeusinsinöörin syvällistä substanssiosaamista.

- Rinnastus yhteisöoikeudellisiin asioihin ei ole pätevä: yhtiöissä on lähes aina päätoiminen toimitusjohtaja taikka isännöitsijä, joilla on ammattimainen vähimmäisosaaminen alansa lainsäädännöstä.

- Sen sijaan lukuisissa yksityisteiden tiekunnissa ei ole edes tuollaista vähimmäisosaamista, koska kouluttamattomat maallikot hoitavat asioita keskenään.

- Moiteasioissa taloudellinen intressi on usein niin vähäinen, että lainoppineiden avustajien käyttö ei ole perusteltua.

- Erityisesti tiemaksuja ja -yksiköintiä, tien käyttöä sekä tieosakkaiden yhdenvertaisuutta loukkaavaksi väitetyt järjestelyt vaativat vielä istuntokäsittelyn aikana syvällistä substanssiosaamista.

- Substanssiosaamisen avulla pystytään usein vasta pääkäsittelyssä löytämään asianosaisten välillä sellainen **sovinnollinen** ratkaisu.

> - Tieriidoille on valitettavasti tyypillistä, että ne ovat usein hyvin sitkeitä ja pitkäaikaisia kestäen vuosikymmenestä ja sukupolvesta toiseen.

- Maaoikeusinsinöörin ”pelkkä” valmistelijan rooli riita-asioissa poikkeaa tavanomaisesta: riita-asioissa valmisteluun osallistuva jäsen osallistuu myös asian ratkaisemiseen.

> - Maaoikeusinsinööri on tuomioistuinlain 1 luvun 5 §:n 1 momentin 4-kohdan mukaan tuomari

- Oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 11 §:n mukaan käräjäoikeuden yhden tuomarin kokoonpanoa voidaan vahventaa yhdellä lainoppineella jäsenellä, jos se **asian laadun**, laajuuden tai **muun erityisen syyn** vuoksi on perusteltua.